

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการควบคุมและป้องกันชุมชนจากโรคเอดส์
ในชุมชนที่มีวิธีการประเมินชุมชนแบบมีส่วนร่วมและชุมชนที่มีวิธีการที่ปฏิบัติอยู่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือประชากรบ้านน้ำยอน หมู่ 3 ต.ท่าตอน และประชากรบ้านท่ามะแกง
หมู่ 7 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ ลักษณะชุมชนทั้งสองแห่งตั้งอยู่ริมทาง ถนนสายฝาง-
ท่าตอน-แม่จัน โดยอยู่ห่างกัน 10 ก.ม. และอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 175 ก.ม.ด้าน
ทิศเหนือ ติดกับชายแดนไทยและพม่า มีแม่น้ำกกไหลผ่านทั้งสองชุมชน การคมนาคมสามารถ
ติดต่อกับอำเภอฝางและจังหวัดเชียงรายได้สะดวก ชุมชนบ้านน้ำยอนมี 98 หลังคาเรือน จำนวน
562 คน เป็นผู้ชาย 226 คน ผู้หญิง 336 คน ชุมชนบ้านท่ามะแกงมี 222 หลังคาเรือน จำนวน
783 คน เป็นผู้ชาย 401 คน ผู้หญิง 382 คน ทั้งสองชุมชนประชากรมีเชื้อชาติเป็นไทยและไทย
ใหญ่ ซึ่งอพยพมาอยู่เมืองไทยนานแล้ว นับถือศาสนาพุทธ อาชีพที่ทำส่วนใหญ่คือ ทำไร่ ทำนา
ทำสวน และรับจ้าง ชุมชนบ้านน้ำยอนมีการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์โดยวิธีการประเมินชุมชน
แบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วประมาณ 1 ปี เป็นชุมชนที่ทำการศึกษา ส่วนชุมชนบ้าน
ท่ามะแกงมีการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ด้วยวิธีที่ปฏิบัติอยู่เหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ ทั่วไป เป็นชุมชน
ที่ทำการเปรียบเทียบ

กลุ่มตัวอย่างประชากรของชุมชนบ้านน้ำยอน และชุมชนบ้านท่ามะแกง ได้มาโดย การสุ่ม
อย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มจาก หัวหน้าครัวเรือน แม่บ้าน ลูกชาย และ
ลูกสาว ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน จำนวน 1 คน ขนาดของตัว
อย่างคำนวณ โดยใช้วิธีของ Yamane

ขนาดตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + NE^2} \quad (\text{Yamane, 1973:725})$$

$$\text{ขนาดตัวอย่างของชุมชนบ้านน้ำยอน} = \frac{98}{1 + 98(.05)^2}$$

$$= \frac{98}{1 + .245}$$

$$= 78 \text{ หลังคาเรือน}$$

$$\text{ขนาดตัวอย่างของชุมชนบ้านท่ามะแกง} = \frac{222}{1 + 222(.05)^2}$$

$$= \frac{222}{1 + .555}$$

$$= 142 \text{ หลังคาเรือน}$$

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของแต่ละชุมชน

1. สุ่มเลือกหลังคาเรือน โดยใช้ตารางสุ่มจากบ้านเลขที่

2. เลือกเพศของตัวอย่างโดยการจับฉลาก

3. เลือกบุคคลโดยการจับฉลาก

4. กรณีที่เลือกได้บุคคลที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ได้แก่ อายุมากกว่า 50 ปี ซึ่งมักไม่

ค้อยรู้หนังสือ หรือคนที่ไม่รู้หนังสือเลยและคนที่ไม่อยู่บ้านในขณะนั้น เป็นต้น ก็จะตัดออก แล้วดำเนินการ

การตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ใหม่ จนกระทั่งได้ตัวอย่างครบตามที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเอง เป็นแบบสอบถาม

ถามในด้านพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับเรื่อง โรคเอดส์ โดยจะวัดพฤติกรรมในการควบคุมและ

ป้องกันชุมชนจากโรคเอดส์ในรูปของคะแนน ซึ่งได้มาจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนใน

ชุมชนทั้งสอง ในหน้าแรกของแบบสอบถามจะเป็นขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ตอบ

ตามสิ่งที่ตนเองพบเห็นหรือประพฤติปฏิบัติอยู่ โดยเน้นที่ข้อมูลที่ได้มาจะเป็นความลับ โครสร้างแบบ

สอบถามมีอยู่ 4 ตอน

ตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลทั่วไป

ตอนที่สอง เป็นพฤติกรรมสำหรับผู้ชายในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์

เป็นพฤติกรรมสำหรับผู้หญิงในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์

ตอนที่สาม เป็นพฤติกรรมต่อครอบครัวในการป้องกันครอบครัวให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์
ตอนที่สี่ เป็นพฤติกรรมต่อชุมชนในการป้องกันชุมชนให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมีเขียนเพิ่มเติมได้ในแต่ละข้อ คะแนนในแต่ละข้อไม่เท่ากัน บางข้อก็ไม่มีคะแนน บางข้อมีคะแนนสูงสุดเต็ม 10 คะแนน บางข้อมีคะแนนสูงสุดเต็ม 8 คะแนน ขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมอันไหนเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ได้มากกว่ากัน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ 5 ท่าน ทำการตรวจสอบเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ 2 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยสังคม

ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ เขต 10

เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ โดยวิธี Face validity ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of confidence) เกิน 0.5 แบบสอบถามนั้นก็นำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ไปทดลองใช้กับชาวบ้านที่บ้านแม่ฮาดหลวง หมู่ 5 ต.แม่ฮาด อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านไทยใหญ่ และคนพื้นเมืองอยู่ร่วมกัน ในการทดลองแบบสอบถามให้ชาวบ้านทั้งหญิงและชาย จำนวน 32 คนตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (alpha Coefficient of Cronbach) ซึ่งใช้สูตร

$$\text{ALPHA} = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

1. พฤติกรรมผู้ชายในการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์

$$= 0.8$$

2. พฤติกรรมผู้หญิงในการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์

$$= 0.9$$

3. พฤติกรรมต่อครอบครัวในการป้องกันครอบครัวจากโรคเอดส์

$$= 0.8$$

4. พฤติกรรมต่อชุมชนในการป้องกันชุมชนจากโรคเอดส์

$$= 0.8$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยท่าตอน และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยท่ามะแกง เพื่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน ในการกำหนดวัน เวลาที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ดำเนินการส่งกลุ่มตัวอย่างร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะมาตอบแบบสอบถาม
- จัดประชุมกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายในข้อซักถามต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่างและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
- กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ ปิดผนึกเรียบร้อย จึงเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
- รวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Epi Info, Version 5 : A word processing, database and statistics program for epidemiology on microcomputers

1. ข้อมูลทั่วไป : วิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลพฤติกรรมสำหรับผู้ชายและผู้หญิง : วิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลพฤติกรรมในครอบครัว : วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. ข้อมูลพฤติกรรมในชุมชน : วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมในชาวบ้านทั้งสองชุมชนโดยใช้ t-test และใช้ระดับความมีนัยสำคัญ (α) = 0.05

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เลขทะเบียน 129690 เลขหมู่
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่